

**ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОГО ПРОСТОРУ
НАЦІОНЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ІТГПІ НАН України

від «26» грудня 2019 року

(протокол № 16, п.4)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ІТГПІ НАН України

№ 37-с від «26» грудня 2019 року

ПОЛОЖЕННЯ
про дистанційне навчання в
Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН
України

1. Загальні положення

Положення про дистанційне навчання (далі - Положення) в Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України (далі ІТГП НАН України) є нормативним документом, який регламентує організацію процесу дистанційного навчання в ІТГП НАН України.

Це Положення розроблене відповідно до Положення про дистанційне навчання, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013 р. (із змінами і доповненнями); Указу Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», Вимогами до закладів вищої освіти та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, які надають освітні послуги за дистанційною формою навчання для підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами і спеціальностями, затвердженими наказом МОН України № 1518 від 30.10.2013 р.; Закону України «Про вищу освіту» (Наказ МОН № 1050 від 17.09.14 року), Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-УІІІ) та Положення про Національну освітню електронну платформу (Наказ МОН України № 523 від 22.05.2018 р.)

Дистанційне навчання - це індивідуалізований процес набуття особою загальних і фахових компетентностей, організований шляхом опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета дистанційного навчання полягає в наданні ІТГП НАН України освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до державних стандартів вищої освіти; за програмами підготовки громадян для вступу до закладів вищої освіти, підготовки іноземних громадян та підвищення кваліфікації працівників.

Завданням дистанційного навчання в ІТГП НАН України є забезпечення рівних можливостей громадян у реалізації їхнього конституційного права на здобуття освіти, присвоєння і підвищення професійної кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду й характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та з урахуванням їхніх здібностей.

У цьому Положенні терміни і поняття вжито в таких значеннях:

асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо.

веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), дистанційні курси - систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм) та доступних через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера

та/або інших програмних засобів;

веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення для управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

дистанційна форма навчання - форма організації освітнього процесу в ІТГП НАН України, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про здобуття відповідного освітнього ступеня;

інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до дистанційних курсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку;

психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

система дистанційного навчання - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення дистанційних курсів, призначена для організації освітнього процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу, а також забезпечує авторизований доступ суб'єктів дистанційного навчання до цих курсів;

суб'єкти дистанційного навчання - особи, які навчаються (студент, слухач), та особи, які забезпечують освітній процес в умовах дистанційного навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);

технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій (зокрема психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних), які надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання в ІТГП НАН України.

Реалізація дистанційного навчання

Дистанційне навчання може бути реалізоване шляхом:

застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;

використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах: інституційної (очна - денна, вечірня; заочна, дистанційна; мережева); індивідуальної (екстернатна; сімейна, або домашня; педагогічний патронаж; на робочому місці, або на виробництві); дуальної.

Запровадження дистанційної форми навчання в Інституті можливе за погодженням з МОН України.

Технології дистанційного навчання під час організації денної, заочної форм навчання можна використовувати в Інституті за наявності

відповідного кадрового та системотехнічного забезпечення.

Особливості організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання

Освітній процес в умовах дистанційного навчання необхідно здійснювати в таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи. Основною формою організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання є самостійна робота.

Основними видами навчальних занять в умовах дистанційного навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації тощо.

Лекцію, консультацію, семінар проводять зі здобувачами вищої освіти дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану та розкладу занять.

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, організованих дистанційно, можна забезпечувати через надання відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

Практичне заняття, яке передбачає виконання студентом практичних (контрольних) робіт, може проводитися дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можна виконувати в синхронному режимі, якщо це передбачено робочою програмою навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття організовують очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням віртуальних тренажерів і лабораторій.

До інших видів навчальних занять зараховують ділові ігри, виконання проектів у групах тощо. Їх можна проводити очно або дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Контрольні заходи з навчальної дисципліни (предмета) передбачають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші контролю навчальних досягнень аспірантів.

Усі контрольні заходи в ІТГП НАН України організовують дистанційно або очно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку, за умови забезпечення аутентифікації того, хто здобуває освіту.

Особливості організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання

Технології дистанційного навчання використовують в організації освітнього процесу за будь-якою формою навчання для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також під час проведення навчальних занять.

Для організації освітнього процесу на основі технологій дистанційного навчання ІТГП НАН України використовує платформу

Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) - систему програмних продуктів CLMS (Content Learning Management System), дистрибутив якої вільно розповсюджується за принципами ліцензії Open Source. За допомогою цієї системи через Інтернет (dlso.udyi.edu.ua) студент має можливість ознайомитися з навчальним матеріалом, який представлений у вигляді різноманітних інформаційних ресурсів (текст, відео, анімація, презентація, електронний посібник), виконати завдання та відправити його на перевірку, пройти тестування тощо. Викладач може самостійно створювати електронні курси та проводити навчання, надсилати повідомлення аспірантам, розподіляти та перевіряти завдання, вести електронні журнали обліку оцінок, налаштовувати різноманітні ресурси курсу тощо.

Доступ до ресурсів системи дистанційного навчання (СДН) ІТГП НАН України персоніфікований. Логін і пароль для входу в систему учасники освітнього процесу отримують після реєстрації в ній. Кожен користувач СДН має доступ лише до тих електронних навчальних курсів, на які він зареєстрований для участі в освітньому процесі. Користувачі СДН персонально несуть відповідальність за конфіденційність зберігання логінів і паролів.

Адміністрування та підтримку системи Moodle забезпечує технічний персонал інформаційно-обчислювального центру та центру дистанційного навчання.

За допомогою технологій дистанційного навчання та платформи Moodle в ІТГП НАН України можна здійснювати внутрішній моніторинг забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Забезпечення дистанційного навчання

Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання охоплює:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації для розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/освітньої програми спеціальності.

Науково-педагогічні працівники та відділ аспірантури ІТГП НАН України, які беруть участь в організації дистанційного навчання, повинні підвищувати свою кваліфікацію для якісної організації та достатнього володіння технологіями дистанційного навчання.

Апаратно-програмне забезпечення дистанційного навчання охоплює:

1. апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), які забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;
2. інформаційно-комунікаційне забезпечення з пропускну здатністю

каналів для надання всім суб'єктам дистанційного навчання цілодобового доступу до веб-ресурсів і веб-сервісів та реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах;

3. програмне забезпечення загального і спеціального призначення (зокрема для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

Фінансові відносини в сфері дистанційного навчання

Фінансування в системі дистанційного навчання здійснюють відповідно до чинного законодавства України.

Міжнародне співробітництво у сфері дистанційного навчання

Головними напрямками міжнародного співробітництва у сфері дистанційного навчання для ІТГП НАН України є:

- участь у проектах і програмах, спрямованих на входження системи дистанційного навчання України у світову освітню систему з урахуванням національних інтересів і здобутків вітчизняної освіти, зокрема створення міжнародних віртуальних університетів, до складу яких входять заклади освіти різних країн;
- участь у проектах і програмах, інтегрування національних телекомунікаційних мереж, задіяних у дистанційному навчанні, у європейські та світові науково-освітні телекомунікаційні мережі;
- проведення спільних наукових досліджень, спрямованих на розвиток технологій дистанційного навчання;
- участь у розробленні міжнародних стандартів дистанційного навчання;
- відрядження за кордон науково-педагогічних працівників та інших фахівців з метою підвищення кваліфікації з дистанційного навчання відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів ІТГП НАН України з іноземними партнерами.

ІТГП НАН України має право здійснювати міжнародне співробітництво в сфері дистанційного навчання, укладати відповідні договори, встановлювати прямі зв'язки з закладами освіти іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до чинного законодавства.